

GUIA DE LA CONSTITUCIÓ EUROPEA

1. INTRODUCCIÓ

El 29 d'octubre de 2004, els caps d'Estat i de govern dels vint-i-cinc països de la Unió Europea van signar el «Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa». A partir d'ara, haurà de ser ratificat per tots els estats membres de la Unió. En el cas d'Espanya, se celebrarà un referèndum el proper 20 de febrer de 2005.

El Tractat no constitueix cap pas enrere en relació als tractats existents. En canvi, conté passes endavant –a vegades insuficients, però en tot cas importants– pel que fa als poders del Parlament Europeu, les preses de decisió en el Consell de Ministres i la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, i obre millors possibilitats d'acció pel que fa al desenvolupament dels serveis públics, al paper dels sindicats i de la societat civil, al govern econòmic i a l'acció exterior de la Unió.

La Constitució farà possible continuar avançant més en la integració europea. Les possibilitats de revisió i d'avenç augmenten en reconèixer el dret d'iniciativa al Parlament, al dret de petició acordat als ciutadans i ciutadanes, i a les cooperacions reforçades entre els països que vulguin avançar més.

Veiem aquesta Constitució no com un punt final d'arribada, sinó com un punt de partida per a una nova etapa de la construcció europea.

Som favorables a l'adopció de la Constitució i demanem el «sí» dels ciutadans i ciutadanes en el referèndum de ratificació.

2. DEU QÜESTIONS QUE S'HAN DE TENIR EN COMPTE

1. Quan entrarà en vigor la Constitució?

El primer de novembre de 2006 (article IV-447), si tots els estats membres l'han ratificada. Dues disposicions de la Constitució entraran en vigor més tard: el 2009, la definició de la majoria qualificada; el 2014, la composició reduïda de la Comissió Europea.

2. Què passa si guanyen els «no»?

L'entrada en vigor de la Constitució depèn de la ratificació de tots els vint-i-cinc estats membres. Només cal que un Estat la refusi per impedir-ne l'entrada en vigor. En aquest cas, és el Tractat de Niça que restaria en aplicació.

Això no significaria solament una paralització del procés d'unitat europea, sinó una crisi de conseqüències inevitablement negatives.

Amb l'actual correlació de forces polítiques a Europa, l'esperança de poder renegociar una nova Constitució europea millor que l'actual és nul·la. L'argument «votem «no» per obrir una crisi i renegociar millor» està totalment allunyat de la realitat política. En cas de victòria del «no» es produiria la paralització de la dinàmica europea i, per tant, la primera gran victòria de les forces antieuropees. El grup més nombrós i influent en el si dels qui demanen el «no» és de les dretes conservadores i ultraliberals, en general pro-Bush, que voldrien una UE reduïda a una condició de simple mercat desregulat.

Així doncs, l'argument d'aquells que proclamant-se europeistes demanen el «no» fa un flac favor al projecte europeu.

3. Com es reforma la Constitució?

Per reformar la Constitució caldrà la unanimitat, com passa ara per aprovar-la. Però en la Constitució es preveuen procediments més àgils en alguns temes, i l'existència de cooperacions reforçades permetrà, als països que ho vulguin, anar més endavant sense revisió constitucional. La Constitució preveu igualment l'anomenada «passarel·la», que hauria de permetre una evolució ulterior vers una majoria qualificada si hi hagués una decisió unànime en el si del mateix Consell.

4. És una Constitució social o és una Constitució neoliberal?

Ni una cosa ni l'altra. La Constitució no determina el contingut de les polítiques. És el resultat d'un compromís negociat que fa possible el desenvolupament de polítiques diferents, segons les majories i els governs que hi hagi a Europa en un o altre moment.

Una majoria progressista a Europa, amb un projecte fort i coherent, pot reorientar de manera diferent algunes de les polítiques europees en el marc d'aquesta Constitució. En l'estat actual de l'economia i de la política mundial, cap país per si sol no pot contrarestar de manera eficaç les forces del mercat. Només la construcció d'un nou projecte socialista, d'una majoria progressista continental podrà contrarestar-les d'una manera efectiva.

La dimensió europea és la primera condició per ser eficaços. La Constitució europea, encara que és manifestament millorable, ens aporta avenços indiscutibles. Consolida la possibilitat de construir una societat solidària en el marc d'una economia de mercat, simplificant els procediments, incorporant finalment la Carta dels Drets Fonamentals i proveint la base jurídica per desenvolupar serveis públics europeus, l'ampliació mínima de la protecció

social i la promoció de la diversitat cultural.

5. La Constitució, és el punt final de la construcció europea?

Amb la Constitució europea, la Unió es consolida com un espai de pau, llibertats i democràcia, com un espai de progrés econòmic, com un espai de cohesió social i com un espai de diversitat cultural i lingüística (el lema de la Constitució és: «Units en la diversitat»).

La Constitució no és, en absolut, un punt final de la construcció europea. La Constitució és un pas endavant, un nou punt de partida.

Per això creiem que votar «sí» a la Constitució és votar sí a Europa: un vot positiu permetrà continuar construint una Europa més democràtica i social, amb un paper cada vegada més unit i més fort al món, en favor de la pau, el desenvolupament i el multilateralisme. En canvi, la suma de vots negatius de molt diversa índole bloquejaria el procés d'integració europea.

El repte de futur per als sectors progressistes d'Europa és continuar endavant, consolidant els avenços que la Constitució consagra i anant més enllà: desenvolupant els serveis públics i avançant en mesures d'harmonització fiscal, transparència, taxació dels moviments de capital i lluita contra l'evasió fiscal.

La Unió ha de dotar-se d'un govern econòmic amb criteris i objectius clars en matèria d'ocupació i de creixement, per guiar les intervencions de la Comissió Europea i el Banc Central Europeu.

Necessitem la Constitució per dotar-nos de més i millors instruments per a la governabilitat europea, per al desenvolupament de l'Europa social, per a la

creació de la societat civil europea, de partits, sindicats i moviments socials europeus, i per desenvolupar l'Europa de la pau i del progrés en el món, més unida i més forta contra la guerra i el terrorisme.

6. La Constitució, permetrà anar més enllà als qui vulguin fer-ho?

A fi d'afavorir una cooperació més estreta entre els països de la Unió que així ho desitgin, en una àrea que correspongui amb els objectius de la Unió, les cooperacions reforçades permeten a un nombre limitat d'estats (els que així ho vulguin) anar més enllà en l'aprofundiment de la integració europea, tot respectant el marc institucional de la Unió i garantint la porta oberta als qui després s'hi vulguin incorporar.

7. Qui diu «sí» a Europa?

Demandar el «sí» significa que acceptem avançar en la construcció europea aprovant la Constitució. Donar-hi suport és declarar-se a favor d'un balanç, d'una trajectòria positiva, malgrat les seves mancances. Però el nostre, no és un «sí» conformista. El nostre suport vol que Europa vagi més enllà.

Volem ser més ambiciosos i aprofundir conjuntament amb les forces progressistes de la Unió vers una Europa més eficaç, més democràtica, més social i més solidària. Però, a diferència de les diverses opcions del «no», hem fet l'esforç de posar-nos d'acord i d'arribar a un comú denominador. Encara que hi ha forces diferents defensant el «sí», aquest és unívoc i concret: s'expressa, com a resultat d'una negociació i un pacte, en el text de la Constitució que se sotmet a referèndum.

En canvi, el «no» és equívoc. En realitat, hi ha alguns «no» que defensen tesis completament diferents.

8. Qui diu «no» a Europa?

Hi ha diversos «no». Les causes i els motius dels qui preconitzen el «no» són totalment diversos i fins i tot antagònics (del populisme d'extrema dreta a alguns grups de l'extrema esquerra; dels conservadors antieuropeus als sobiranistes jacobins euroescèptics).

El referèndum confronta els partidaris del «sí» amb diversos i antagònics partidaris del «no»: unes forces polítiques i socials que de cap manera no poden oferir una alternativa, perquè només poden posar-se d'acord a dir «no».

El «sí» a la Constitució és inequívocament un sí a Europa. El «no» a la Constitució és un pas enrere. Malgrat la bona voluntat d'alguns partidaris del «no», tots els «no» sumaran a una mateixa banda de la balança i, en cas de guanyar, seria la primera gran victòria dels euroescèptics.

Tampoc no podem comprendre el «no» en el referèndum basat en arguments de política territorial o de partit. Cal més responsabilitat, més alçada de mires i pensar prioritàriament en el futur d'Europa i en el seu paper en un món ple de reptes i de problemes. Tampoc és responsable fer campanya en funció d'interessos personals o de partit: no ratifiquem majories de govern, sinó que votem la Constitució europea.

9. Quina és la posició dels sindicats?

La Confederació Europea de Sindicats (CES), a la qual pertanyen la UGT i CCOO, és un dels principals agents socials a escala europea i ha estat treballant activament en el si de la Convenció Europea per aconseguir un text ambiciós. Encara que reconeix que no han assolit tots els seus objectius,

reconeixen els avantatges i els avenços per als treballadors i ciutadans de la Constitució:

La nova Constitució europea representa una clara millora respecte als tractats actuals que institueixen la Unió Europea. És menys ambiciosa i menys eficaç que el text que ha proposat la CES i està per sota de les recomanacions de la Convenció Europea. Malgrat tot, fent abstracció d'aquestes reserves i d'aquestes debilitats, el nou Tractat constitueix un pas endavant vers un marc europeu millorat i, encara que sense acabar, mereix i requereix el suport de la CES.

Els sindicats proclamen les imperfeccions de la Constitució, però la consideren com un punt de partida, i declaren que faran tot el possible perquè aquest primer pas no sigui el darrer, tot mostrant-se ja disposats a treballar per una nova Convenció i presentar propostes per reforçar l'Europa social.

10. Quines són les posicions de les forces polítiques?

CATALUNYA

El PSC diu Sí

Per al Partit dels Socialistes de Catalunya la Constitució europea és un pas endavant, encara que el text final no ens satisfà al cent per cent. Reforça de forma clara la democràcia i la capacitat d'actuació de la Unió Europea, i creiem que pot significar un instrument essencial per avançar en la construcció d'una Europa més forta i més unida.

Reforça la ciutadania europea incorporant la Carta dels Drets Fonamentals i fent-la així vinculant. Reconeix els drets democràtics i socials individuals dels

ciutadans i ciutadanes, consagra un model social europeu i afirma el dret a la diversitat cultural i lingüística, així com la protecció i defensa del medi ambient, dels consumidors i de les dades personals.

Marca un punt i seguit entre l'Europa d'ahir, més econòmica i tecnocràtica, i l'Europa de demà, que serà necessàriament més política, més integrada, més democràtica i més propera a la ciutadania.

És un text que consolida i simplifica el conjunt dels tractats europeus preexistents i fa, doncs, més simple i comprensible per als pobles d'Europa el funcionament de les institucions de la Unió.

També pel que fa al reconeixement i la presència de Catalunya a Europa creiem que el procés constituent ha significat un pas endavant. Per primera vegada un govern espanyol ha plantejat als altres governs europeus el reconeixement constitucional de la nostra llengua i dels seus drets a Europa.

UDC diu Sí

Per a Unió Democràtica de Catalunya, la futura Constitució europea és, per damunt de qualsevol altra consideració, un nou pas en la direcció sens dubte positiva de la consolidació d'aquesta realitat.

Una negativa al Tractat que ha de donar peu a la Constitució europea no comporta, a parer d'Unió, cap guany des de la perspectiva nacional, ans al contrari. Un «no» al Tractat ens homologaria, tot i que per raons de signe contraposat, a les forces que tenen en l'euroescepticisme la seva raó de ser.

CDC diu SÍ

De forma inesperada, el Congrés ordinari de Convergència Democràtica de Catalunya celebrat el juny de 2004 va decidir votar en contra del Tractat constitucional, assegurant que CDC no podia ni volia donar-hi suport, perquè aquest no responia a les aspiracions del nacionalisme català. Per sortir de l'atzucac, la direcció de CDC va aconseguir ajornar la decisió definitiva fins a la celebració d'un Congrés extraordinari del partit. En aquest Congrés, celebrat l'octubre de 2005, CDC es mantenia en la seva negativa, condicionant un eventual canvi de decisió a la verificació d'unes condicions relatives al tractament de la llengua catalana i a la presència de la Generalitat a les institucions europees. Finalment, a mitjans de gener de 2005, CDC, a proposta d'Artur Mas, ha decidit donar suport al text.

Tres són les raons que han provocat el canvi d'opinió: l'oficialitat de la llengua catalana en totes les institucions europees sol·licitada pel Govern de l'Estat davant la Unió Europea; l'acord entre l'Estat i les Comunitats Autònomes pres a la Conferència per Assumptes Relacionats amb les Comunitats Europees (CARCE) el 9 de desembre de 2004, pel qual s'estableix la participació de la Generalitat de Catalunya en els Consells de Ministres de la Unió; i la posició dels seus socis d'Unió Democràtica de Catalunya favorable a la Constitució Europea des del primer moment.

ERC diu NO

Esquerra Republicana de Catalunya ha fet una crida pel «sí» a Europa i pel «no» a la Constitució europea.

Deu són les raons d'ERC per dir «no» a la Constitució europea: 1) cap participació de la societat civil en el seu redactat; 2) una vegada aprovada la

Constitució no es podrà modificar; 3) es manté el poder dels estats per sobre del dels ciutadans; 4) no es defineix un model de drets socials i sostenible europeu alternatiu al model neoliberal nord-americà; 5) no s'assegura una prestació pública dels principals drets socials; 6) no s'homogeneïtza la fiscalitat o la cooperació judicial; 7) la política exterior europea continua estant subjecta als interessos particulars dels estats membres; 8) cap reconeixement a les nacions sense Estat i les seves competències legislatives; 9) restriccions a l'exercici del dret a l'autodeterminació i a l'ampliació interna, i 10) s'ha impedit el reconeixement oficial de la llengua catalana.

ERC voldria un resultat «nacional» del referèndum de febrer, és a dir, que es vegi que a Catalunya hi ha disgust, descontentament i rebuig per aquesta manera de fer Europa.

ICV diu NO

La direcció d'Iniciativa per Catalunya Verds es pronuncià pel «no» i obrí un debat i un referèndum intern sobre la qüestió. Coneguts dirigents, vells i actuals, s'han pronunciat pel «sí», així com la sectorial obrera i algunes organitzacions territorials. En el referèndum intern, el «no» obtingué el 59%, i el «sí», el 36%.

L'argument dels partidaris del «no» és que el Tractat avança en una direcció «més cap a la dreta» des del punt de vista social, ecològic i sobre el paper d'Europa en el món, així com en el terreny institucional, i que el model d'Europa federal no es veu reconegut en el Tractat. Segons ICV hi ha un avanç massa tímid en transparència i democratització de les institucions comunitàries. Es deixa poc marge per polítiques alternatives que no siguin de caràcter liberal i s'aposta pel creixement econòmic i per incrementar la productivitat en lloc d'optar per un desenvolupament sostenible. Des d'ICV es lamenta que no es

reconegui el paper de les regions amb capacitat legislativa, com Catalunya, ni s'atorga oficialitat a la llengua catalana.

La posició d'ICV quedà en minoria en el si del seu grup parlamentari al Parlament Europeu (el grup dels Verds), on la gran majoria s'ha pronunciat a favor del 'sí', seguint l'opinió de Daniel Cohn-Bendit i Monica Frassoni, co-presidents del Grup parlamentari.

ESPANYA

El PSOE diu Sí

Per al Partido Socialista Obrero Español la Constitució europea representa un pas endavant en el procés de construcció europea. Aquest fet permetrà afrontar els principals reptes de futur: el govern de la globalització, la construcció d'un nou ordre mundial just i democràtic, i adequar les aspiracions i necessitats individuals i col·lectives dels ciutadans i ciutadanes europeus.

Per al PSOE, el projecte constitucional conté aspectes especialment positius: el caràcter constitucional del Tractat; l'orientació federal de la Unió; la definició dels valors i objectius de la UE; l'atorgament de personalitat jurídica pròpia; la integració de la Carta dels Drets Fonamentals; l'organització flexible de les competències; l'avenç cap al diàleg social i clàusula social horitzontal; reafirma la centralitat de la política de cohesió econòmica, social i territorial; més poder per al Parlament Europeu en matèria de pressupostos; s'amplia la codecisió i l'espai de llibertat, seguretat i justícia, i a la política agrícola comuna; s'amplia la presa de decisions per majoria qualificada; s'amplien els àmbits de les cooperacions reforçades; clarifica la divisió i l'equilibri dels poders en el si de la Unió; s'inclou el principi de democràcia participativa; es fomenta el paper de les regions a través del Protocol de Subsidiarietat, i les

dites regions –mitjançant el Comitè de les Regions– podran recórrer al Tribunal de Justícia; augmenta la participació dels parlaments nacionals en el procés de presa de decisions; suposa un avenç en el desenvolupament i l'ajuda humanitària com a principis i responsabilitats fonamentals de la Unió, i, finalment, s'institucionalitza la Convenció com un instrument en el procés de reforma constitucional.

Segons el PSOE, votar «no» o abstenir-se no obriria un nou procés constituent, sinó que tancaria la perspectiva constitucional i deixaria en funcionament el Tractat de Niça. Seria un autèntic desastre.

El PP diu SÍ

El Partit Popular dóna suport a la Constitució amb la boca petita. Malgrat el «sí», els populars espanyols consideren imprescindible buscar fórmules que restitueixin a Espanya el pes polític de Niça. En aquesta actitud pesa, sens dubte, el fet que una de les claus que van permetre desbloquejar el procés constituent fou que Aznar desaparegué dels consells europeus després de les eleccions del 14-M.

IU diu NO

Izquierda Unida s'oposa a la Constitució europea. Argumenta que continua i aprofundeix en la lògica neoliberal dels tractats de Maastricht, Amsterdam i Niça. IU va obrir la seva campanya contra el Tractat constitucional europeu, un dia després de la reelecció de George W. Bush, amb la convicció que aquesta victòria augmenta la necessitat de rebutjar una Constitució que, en la seva opinió, consagra una Europa menor d'edat i a l'ombra dels Estats Units.

IU entén que aquesta Constitució rebutja la igualtat de drets de totes les

persones que viuen a Europa, al marge de la seva nacionalitat, i per tant condemna els immigrants a una gran repressió policial i administrativa.

EUROPA

El PSE diu Sí

El Partit Socialista Europeu dóna suport activament a la Constitució europea. La UE ha permès gaudir d'allò que la gent desitja: pau, llibertat i estabilitat. Però ara volem assolir un estadi més. Volem mirar cap al futur. Segons els socialistes europeus, la Constitució ens permet dotar-nos d'alguns dels instruments per posar les persones en primer lloc. Més i millors llocs de treball, més qualitat dels serveis públics, la consolidació de més drets o una Europa amb una veu més forta al món.

Els socialistes europeus demanen la ratificació de la Constitució europea per consolidar una UE més democràtica i transparent, amb capacitat d'actuar més eficaçment i de guanyar-se la confiança dels ciutadans i ciutadanes d'Europa.

El PPE diu Sí

El Partit Popular Europeu considera que, amb la Constitució europea, la UE serà més democràtica, més transparent i més capaç d'actuar de manera eficient. L'encaix de la Carta dels Drets Fonamentals, l'elecció d'un Ministre d'Afers Exteriors, l'extensió de la majoria qualificada o una major clarificació de les competències, signifiquen passos endavant.

L'objectiu del PPE és el d'assegurar el procés de ratificació en tots els estats membres el més aviat possible.

L'ALDE diu SÍ

L'Aliança dels Demòcrates i Liberals per Europa afirma que la Constitució és el primer pas vers un històric nou ordre constitucional a Europa. Segons l'ALDE, el nou Tractat té el potencial de fer més Europa. Ara, l'esforç hauria de centrar-se en la ratificació dels estats membres per assegurar que el contingut de la Constitució sigui portat a la pràctica.

Els VERDS diuen SÍ

La Federació Europea de Partits Verds està a favor de la Constitució europea, ja que representa clarament un avenç en el procés d'integració europea. Els Verds europeus han adoptat una declaració «Sí a la Constitució» en què afirmen que aquesta Constitució posa els fonaments d'una democràcia europea, tot erigint la UE en una comunitat de drets fonamentals. La Constitució reconeix el principi de «desenvolupament sostingut», un dels principals objectius dels ecologistes, i integra els drets socials amb els drets de la persona.

«Creure que rebutjant aquesta Constitució s'obriria la possibilitat d'elaborar-ne una altra millor ens sembla «il·lusori»», Monica Frassoni, presidenta de la Federació Europea dels Verds.

La EUE diu NO

L'Esquerra Unitària Europea rebutja la Constitució europea sobre la base que el mercat capitalista i la lliure concurrència es converteixen en el pilar «constitucional» de la Unió Europea, en lloc dels drets socials, el dret al treball i una nova idea de la plena ocupació amb drets reconeguts. Davant d'una globalització neoliberal, és indubtable la necessitat de més Europa, però

segons L'EUE l'Europa que s'està construint no és la que els pobles europeus necessiten.

L'EUE s'oposa a aquest nou Tractat perquè entenen que proposa un procés de militarització de la UE introduint un exèrcit europeu subordinat a l'OTAN i l'augment de les despeses militars.

3. EUROPA: VERITAT I FALS

1. Alguns diuen que: «És una Constitució de dretes elaborada per la dreta.» ÉS FALS

Es tracta d'un projecte col·lectiu, procedent dels treballs d'una Convenció que va reunir 105 parlamentaris i representants de governs, aprovat per consens. L'esquerra representava més del 40% del total dels membres de la Convenció.

La Conferència Intergovernamental estava representada majoritàriament per la dreta, però només va esmenar un 5% del text elaborat per la Convenció europea.

Aquest text està aprovat pel conjunt de partits socialistes i socialdemòcrates europeus, pel Partit Socialista Europeu (PSE) i la Internacional Socialista (IS). També està aprovat per la Confederació Europea de Sindicats (CES) que representa als sindicats majoritaris (UGT i CCOO).

2. Alguns diuen que: «Amb el Tractat, és impossible defensar els nostres valors.» ÉS FALS

En aquest cas, seria tota la construcció europea que des de l'inici hauria impedit defensar els nostres valors, perquè el Tractat, allà on es modifiquen els

textos existents, només ho fa per progressar:

La Part II dóna un valor jurídic a la Carta dels Drets Fonamentals (dret sindical, dret de vaga, dret de negociació col·lectiva, protecció contra els acomiadaments abusius):

- article I-2: En els valors de la Unió figuren la igualtat entre les dones i els homes, i el respecte del dret de les minories;
- article I-3: La Unió treballa a favor del desenvolupament sostenible d'Europa;
- article II-96: Dóna un marc jurídic als serveis públics.

3. Alguns diuen que: «El Tractat s'ha fet a favor de «l'Europa dels mercaders», fent de la competència un valor suprem.» ÉS FALS

Ni el mercat ni la competència no figuren dins els valors de la Unió (article I-2).

Entre els objectius de la Unió s'esmenta (article I-3): «Una economia social de mercat altament competitiva, que tendeixi a la plena ocupació i al progrés social».

Si el Tractat no surt endavant, ens quedarem amb els textos existents, que només parlen d'economia de mercat sense esmentar ni la plena ocupació ni el progrés social ni el desenvolupament sostenible.

4. Alguns diuen que: «El Tractat impedeix portar una política d'esquerres.» ÉS FALS

Aquest Tractat no és per si mateix ni liberal ni socialdemòcrata. Són les polítiques adoptades per les institucions europees i els governs les que marcaran el futur. La regla del joc no fa el joc.

La Part III del Tractat, dedicada a les polítiques de la Unió, no és res més que la compilació dels tractats anteriors.

5. Alguns diuen que: «El Tractat imposa la unanimitat per anar cap a l'harmonització fiscal i social.» ÉS VERITAT, però:

Un vot negatiu no canviaria res d'aquesta realitat. Un vot negatiu reforçaria aquells que no volen anar cap a l'harmonització fiscal i social.

Amb la composició actual del Parlament i de la Comissió, la regla de la majoria ens arrossegaria cap a una menor harmonització fiscal i social.

En aquests terrenys, per tal d'avançar de manera positiva només ho podem fer construint un grup capdavanter de països.

6. Alguns diuen que: «El Tractat impedeix a les col·lectivitats locals ajudar les empreses amenaçades de deslocalització.» ÉS FALS

És una pura invenció. En el text, no apareix enlloc tal prohibició.

7. Alguns diuen que: «El projecte de Constitució amenaça el laïcisme.» ÉS FALS

El Tractat constitucional no fa cap referència a «l'herència cristiana»:

El Preàmbul només parla de les herències culturals, religioses i humanistes: en el si de la Convenció, després de la Conferència Intergovernamental, una majoria de representants i d'estats membres, com Polònia i Itàlia, haurien volgut en el Preàmbul una referència a «Déu», a les «herències cristianes». No l'han obtinguda. És una victòria dels laics.

L'article I-52, que promou un diàleg amb les religions, no constitueix de cap manera una rebaixa de la causa del laïcisme.

8. Alguns diuen que: «El Tractat està gravat en el marbre per a l'eternitat, perquè la revisió només és possible quan hi ha unanimitat.» VERITAT I FALS

És veritat que la revisió només és possible per unanimitat, tal com ho era en tots els tractats. Però és fals que estigui gravat per sempre en el marbre.

Al contrari, la Constitució introdueix noves disposicions que faran la revisió més fàcil que en el passat:

- El poder d'iniciativa constitucional és atorgat al Parlament Europeu. Des de l'entrada en vigor del Tractat, el Parlament podrà fer proposicions de revisió.

- Es podrà adoptar una decisió que autoritzi el Consell per majoria qualificada sense passar per una revisió Constitucional General («clàusula passarel·la»).

- Es facilita la utilització de cooperacions reforçades. Els països que desitgin avançar més ràpidament ho podran fer de manera més fàcil. Es beneficiaran sobretot d'una clàusula d'accés específica: els estats que participin en una cooperació reforçada dins d'un terreny regit per la unanimitat podran aplicar la majoria qualificada en el marc d'aquesta cooperació.

- Tot Estat membre podrà decidir, de conformitat amb les seves normes constitucionals, retirar-se de la Unió (article I-60).

9. Alguns diuen que: «Si el Tractat no s'adopta, això no és tan greu.» ÉS FALS

Si aquest Tractat no s'adopta, no hi haurà reconeixement dels serveis públics

(article II-96).

No hi haurà nous drets, consagrats per la Carta dels Drets Fonamentals (Part II del Tractat) i aplicables a 450 milions de ciutadans i ciutadanes.

No hi haurà avenços democràtics (nous poders del Parlament Europeu; dret de petició reconeguts a un milió de ciutadans i ciutadanes, article I-47).

No hi haurà avenços socials: reconeixement dels agents socials i del diàleg social (article I-48), dret de vaga, dret a la informació dels treballadors i treballadores, dret a la negociació col·lectiva, protecció contra els acomiadaments abusius (articles II-87, II-88, II-81, II-90, II-91).

10. Us diuen que: «Podem prescindir d'aquest Tractat, n'hi ha prou amb aplicar el Tractat de Niça.» VERITAT I FALS

Amb les modalitats de vot establertes en el Tractat de Niça (triple majoria: es necessita el 74% de les veus per obtenir una decisió), l'Europa dels 25 s'arrisca a quedar paralitzada.

Amb les noves disposicions del Tractat (55% dels estats que representen el 65% de la població europea), el sistema es desbloqueja.

11. Us diuen que: «S'ha d'obrir una crisi per crear un moviment de forces favorables a una modificació més positiva de la UE.» ÉS FALS

Dir «no» és aïllar-se. El Partit Socialista Europeu (PSE), el president de la Internacional Socialista (IS), la Confederació Europea de Sindicats (CES) diuen «sí». El «no» reuneix principalment els que estan en contra de l'Europa política i l'Europa social.

Obrir una crisi és debilitar Europa en el moment en què George W. Bush afirma l'unilateralisme americà.

Una crisi avui, provocada en un context on la Comissió és dirigida pel conservador Durao Barroso i dominada pels liberals, on el Parlament és majoritàriament de dretes, com els governs europeus, oferiria una alternativa a aquells que volen bloquejar tota evolució vers l'Europa social i l'harmonització fiscal i social.

12. Us diuen que: «Aquest Tractat és insuficient respecte als nostres valors i les nostres esperances.» ÉS VERITAT

Perquè el nostre «sí» s'acompanya d'exigències i de condicions.

La crida el 10 de juny de 2004 per un Tractat social i per la defensa dels serveis públics, signat per António GUTERRES, president de la Internacional Socialista; per Paul Nyrup RASMUSSEN, president del Partit Socialista Europeu; per José Luis Rodríguez ZAPATERO, secretari general del PSOE; per Elio DI RUPO, president del Partit Socialista belga, i per François HOLLANDE, primer secretari del Partit Socialista francès, apunta cap a l'Europa que volem.

4. QUÈ DIU EL PROJECTE DE CONSTITUCIÓ EUROPEA

GESTACIÓ

«Declaració sobre el futur de la Unió»

Aquest Projecte de «Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa» és el resultat d'un procés iniciat pels caps d'Estat i de govern a Laeken

(Bèlgica), el desembre de 2001. En una «Declaració sobre el futur de la Unió» van plantejar una sèrie de qüestions a les quals el Tractat de Niça, signat un any abans, no havia donat resposta: democratització, simplificació i eficiència de les institucions europees, i clarificació del repartiment de competències entre la Unió i els estats membres.

Amb el compromís que la Unió Europea esdevingués més democràtica, transparent i eficaç, s'obrí així el procés cap a una Constitució europea que respongués a les demandes dels ciutadans i ciutadanes d'Europa.

El projecte fou encomanat a una Convenció que representava els governs, els parlaments dels estats membres, el Parlament Europeu i la Comissió: hi participaren els quinze estats membres i també els deu candidats a l'ampliació.

Durant disset mesos, del 28 de febrer de 2002 al 10 de juliol de 2003, la Convenció treballà de manera transparent, amb els documents de treball immediatament disponibles a Internet, trencant l'hàbit de les reunions diplomàtiques a porta tancada.

Els governs es van dividir sobre el contingut del projecte de la Convenció. El govern del PP a Espanya i el govern de Polònia encapçalaren una oposició activa contra les noves propostes, especialment contra aquelles que eren favorables a estendre un sistema de votació per majoria qualificada (en detriment de la presa de decisions per unanimitat, que planteja moltes més dificultats a causa del dret de vet), i contra aquelles que pretenien recuperar pel Parlament Europeu la importància que Niça li havia restat respecte al Consell. En un ambient polític marcat per les divisions sobre la guerra de l'Iraq, el Consell Europeu de Brussel·les del 13 de desembre de 2003 fou un fracàs.

Però la victòria socialista a Espanya, el març de 2004, creà una situació nova

que, amb els esforços de la presidència irlandesa del Consell, va fer possible un acord el 18 de juny a Brussel·les.

En aquests moments, cal que cada Estat membre ratifiqui el Tractat, en el seu Parlament o per referèndum. El refús d'un sol dels països membres de la Unió Europea faria impossible aprovar la Constitució europea.

TRACTAT O CONSTITUCIÓ?

Com hem d'anomenar el text que serà sotmès a referèndum? És una Constitució? És un Tractat? És un Tractat constitucional?

La denominació oficial és: «Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa», i aquesta també és l'expressió que figurarà en la pregunta (aprova vostè el Projecte de Tractat pel qual s'estableix una Constitució per a Europa?) sobre la qual haurem de pronunciar-nos en el referèndum del 20 de febrer de 2005.

De fet, aquesta expressió reflecteix el caràcter mixt del text, que el fa ser més que un Tractat, però menys que una Constitució.

És més que un Tractat, perquè és un text únic que substitueix tots els tractats preexistents, perquè concedeix personalitat jurídica pròpia a la Unió, i perquè remodela tot el funcionament de la Unió Europea, tot suprimint la vella estructura en tres pilars: afers comunitaris; política estrangera i de seguretat comuna; i justícia i afers interiors.

D'aquesta manera aconsegueix dos objectius: fer més operatiu el funcionament de les institucions europees i fer que la Unió sigui més transparent i comprensible pels ciutadans i ciutadanes.

Però és menys que una Constitució, perquè Europa no és un Estat federal. Malgrat això, en la vida política i en la percepció dels ciutadans i ciutadanes s'usa àmpliament aquesta denominació. A continuació, doncs, nosaltres també ho farem, per bé que som conscients que Europa es trobarà encara, després d'una eventual aprovació d'aquest text, en una fase constituent.

Aquest text inicia el camí de la constitució política d'Europa i és un punt de partida cap a nous objectius.

El camí de la constitució política europea no s'acaba amb aquest text, que no és un punt final, sinó una passa important que ha de servir de punt de partida cap a nous objectius.

La Constitució està dividida en quatre parts. La primera es refereix a l'arquitectura constitucional de la Unió; la segona, a la Carta dels Drets Fonamentals; la tercera, a les polítiques de la Unió, i la quarta, a les disposicions generals i finals, que fan referència als procediments d'adopció i revisió del text.

PRIMERA PART:

L'ARQUITECTURA CONSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA

És la part més política i la que té més similituds amb una veritable Constitució. Enuncia les principals disposicions de l'arquitectura constitucional de la Unió i clarifica les funcions de les diferents institucions i òrgans de la Unió:

El Títol I estableix la Unió Europea i defineix els seus valors i objectius.

El Títol II consagra els Drets fonamentals i la ciutadania europea.

El Títol III tracta del repartiment de competències de la Unió i de la organització dels poders en el seu si.

El Títol IV defineix les institucions de la Unió (Parlament Europeu, Consell Europeu, Consell de Ministres, Comissió Europea i Tribunal de Justícia) i les altres institucions i organismes comunitaris (Banc Central Europeu, Tribunal de Comptes, Comitè de les Regions i Comitè Econòmic i Social). És el que conté les principals innovacions respecte al funcionament de les institucions, en concret, reconeixent per primera vegada el Consell Europeu com a institució de la Unió Europea, i establint que el Consell de Ministres es reunirà a portes obertes sempre que ho faci en qualitat de legislador.

El Títol V és dedicat als instruments jurídics de la Unió. El Títol VI estableix els principis democràtics de funcionament de la Unió. El Títol VII fa referència a Pressupost i Finances.

Finalment, el Títol VIII fa referència a la Unió i el seu entorn proper, i el Títol IX, als criteris d'adhesió, exclusió i retirada dels estats membres.

SEGONA PART:

LA CARTA DELS DRETS FONAMENTALS DE LA UNIÓ

La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea va ser solemnement proclamada al Consell Europeu de Niça de l'any 2000. Proclama cinc àmbits de drets –la dignitat, les llibertats, la igualtat, la solidaritat i la ciutadania– i institueix els drets polítics específics de la ciutadania europea, així com els drets econòmics i socials.

En integrar-se a la Constitució, la Carta pren un caràcter jurídic per les

institucions europees i pels seus membres.

La integració de la Carta en la Constitució europea i l'adhesió al Conveni Europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, significarà que la Unió i totes les seves institucions estaran jurídicament obligades a garantir que en tots els seus àmbits de competència els drets fonamentals no només es respectin, sinó que també es fomentin activament.

La Carta reconeix també el dret d'iniciativa legislativa popular, inspirat en els mecanismes de democràcia directa vigent en alguns països, i apunta directament a afavorir l'organització de moviments i partits a escala europea, ja que requereix almenys un milió de vots que representin un nombre significatiu d'estats membres.

TERCERA PART:

LES POLÍTIQUES DE LA UNIÓ

Una de les aportacions importants de la Constitució és que clarifica les competències de la Unió i els papers respectius de les diferents institucions.

Competències exclusives

Una primera categoria de competències és aquella relativa a les qüestions específiques en les quals la Unió actua en nom de la totalitat dels estats membres, perquè es considera que una actuació a nivell supranacional és més eficient. Es tracta de les competències exclusives, que són:

- La unió duanera.
- L'establiment de les regles de competència necessàries en l'àmbit del mercat interior.
- La política monetària per als estats membres que han adoptat l'euro.

- La conservació dels recursos biològics del mar dins la política comuna de pesca.
- La política comercial comuna.

Competències compartides

Una segona categoria de competències agrupa aquelles matèries en què l'acció de la Unió aporta un valor afegit a l'acció dels estats membres. Són les competències compartides, és a dir:

- El mercat interior.
- Certs aspectes de la política social.
- La cohesió econòmica, social i territorial.
- L'agricultura i la pesca.
- La protecció del medi ambient.
- La protecció dels consumidors.
- Els transports.
- Les xarxes transeuropees.
- L'energia.
- L'espai de llibertat, seguretat i justícia.
- Certs aspectes de la posada en comú de la seguretat en matèria de salut pública.
- Certes competències en l'àmbit de la recerca, el desenvolupament tecnològic i l'espai.
- Determinats aspectes de la cooperació per al desenvolupament i l'ajut humanitari.

En certes polítiques, com les econòmiques i de promoció de l'ocupació, els estats membres reconeixen la necessitat de coordinar les seves polítiques nacionals en el si de la Unió.

La Constitució preveu igualment que la Unió és competent per definir i posar en marxa una política estrangera i de seguretat comunes, incloent-hi una progressiva definició d'una política de defensa.

Competències «de suport»

Hi ha una darrera categoria de competències anomenades «de suport», en les quals la Unió coordina o completa les accions dels estats membres. En cap cas, però, no pot procedir a una harmonització de les legislacions nacionals. Aquestes competències són:

- La protecció i millora de la salut humana.
- La indústria.
- La cultura.
- El turisme.
- L'educació, la joventut, l'esport i la formació professional.
- La protecció civil.
- La cooperació administrativa.

Clàusula de flexibilitat

Per poder gaudir d'una certa agilitat en el sistema de competències, s'ha incorporat una clàusula de flexibilitat que permet al Consell reaccionar davant les possibles llacunes en l'atribució de competències a la Unió per tal d'assolir els objectius de la Constitució. En aquests casos el Consell prendrà una decisió per unanimitat, després de l'aprovació per part del Parlament Europeu.

QUARTA PART:

LES DISPOSICIONS DE REVISIÓ DEL TRACTAT

La Constitució modifica el procediment de revisió del Tractat. El Parlament

Europeu adquireix el dret d'iniciativa constitucional, en plena igualtat amb la Comissió i els estats membres. La Convenció es constitueix en la instància normal de l'elaboració de les recomanacions de reforma de la Constitució, que es faria per unanimitat dels estats membres.

Es preveu un procediment «simplificat» de revisió constitucional per a les «polítiques internes». Sempre que no impliquin un increment de les competències atribuïdes a la Unió, el Consell Europeu –per unanimitat– podrà prendre una decisió de modificar aquestes polítiques, prèvia consulta al Parlament Europeu i la Comissió.

UNA NOVA ARQUITECTURA DELS PODERS EUROPEUS

Per tal de servir al projecte europeu, realitzar els seus objectius i assegurar el bon funcionament de les institucions europees en la nova UE ampliada a vint-i-cinc països, el nou projecte de Constitució vol millorar la legitimitat i l'eficàcia de les seves institucions. Reforça el paper del Parlament Europeu i crea una presidència estable del Consell Europeu i un Ministre/ra d'Afers Exteriors de la Unió.

El Parlament Europeu

És la representació directa dels ciutadans i ciutadanes d'Europa i augmenta el seu poder amb la nova Constitució. Exerceix conjuntament amb el Consell de Ministres les funcions legislatives i pressupostàries (amb el procediment abans anomenat de codecisió i que ara s'anomenarà legislatiu), així com les funcions de control polític i consultives.

Elegeix el President de la Comissió Europea a proposta del Consell Europeu (adoptada per majoria qualificada), que ha de tenir en compte el resultat de les

eleccions europees. El Parlament aprova igualment al conjunt de la Comissió Europea i manté el poder de censurar-la.

El Parlament Europeu elegeix el Defensor del Poble i pot crear comissions d'investigació temporals per examinar les al·legacions d'infracció o de mala administració en l'aplicació del dret de la Unió.

El Consell Europeu

Està format pels caps d'Estat i de govern dels estats membres i és l'encarregat de fixar les prioritats polítiques i donar l'impuls necessari a aquestes. Actualment està presidit per un país de forma rotatòria durant sis mesos, segons un ordre preestablert.

Una gran novetat de la Constitució és que posa fi a aquest procediment i crea la funció permanent de President del Consell, que tindrà un mandat de dos anys i mig, renovables. El Consell tindrà un veritable President, i no un representant del govern de torn com ara. Es guanyarà en estabilitat, eficàcia i independència, i no podrà exercir a la vegada un mandat nacional.

El Consell de Ministres

El Consell de Ministres és la instància de decisió preponderant, sobretot en matèria de política exterior i de coordinació de les polítiques econòmiques.

Exerceix conjuntament amb el Parlament Europeu les funcions legislatives i pressupostàries i decideix per majoria qualificada.

La Comissió Europea

És l'encarregada de representar l'interès europeu comú a tots els països de la Unió. Assegura la programació i el desenvolupament de les polítiques comunes. Executa el pressupost i gestiona els programes comunitaris, tot vetllant per la bona aplicació dels tractats i de les decisions preses per les diferents institucions comunitàries. En matèria exterior, la Comissió representa la Unió, condueix les negociacions internacionals i és responsable col·legiadament davant del Parlament Europeu.

La Constitució consolida el poder d'iniciativa legislativa de la Comissió que, segons el Protocol sobre l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat integrat a la Constitució, també haurà de tenir en compte «la dimensió regional i local» de les accions previstes en la fase de consultes legislatives.

Es preveu que, a partir de 2014, la composició de la Comissió integri un nombre de comissaris representant les dues tercers parts dels estats membres, elegits amb un sistema de rotació.

El paper del President de la Comissió ha estat reforçat. Elegit pel Parlament Europeu, és el responsable de la designació dels Comissaris, així com de l'atribució de les competències o de la facultat de demanar-ne la dimissió.

El Ministre/ra d'Afers Exteriors de la Unió

La innovació més interessant en matèria de política exterior de la Unió és la creació de la funció del Ministre/ra d'Afers Exteriors. Nomenat pel Consell per majoria qualificada amb l'aprovació del President de la Comissió, serà vicepresident d'aquesta, presidirà el Consell d'Afers Exteriors i treballarà

directament amb els estats membres. Aquesta nova funció donarà una major coherència a l'acció externa de la Unió i facilitarà parlar amb una única veu. Dirigirà un servei diplomàtic de la Unió, que comptarà amb delegacions comunitàries a gairebé tots els països del món. També podrà parlar en nom de la Unió en el Consell de Seguretat de les Nacions Unides.

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea

És l'encarregat de garantir el respecte al dret comunitari. Les seves competències inclouen els litigis entre estats membres, entre la Unió i els estats membres, entre les diferents institucions, i entre particulars i la Unió. Igualment, és competent per respondre les qüestions d'interpretació del dret de la Unió formulades per un jutge nacional.

La Constitució amplia de manera notable les competències del Tribunal de Justícia, particularment en tot allò relacionat amb l'espai de llibertat, seguretat i justícia, tot obrint un accés dels particulars al Tribunal, ja que tota persona física o jurídica podrà interposar recursos contra actes reglamentaris que els afectin directament.

El Banc Central Europeu

L'establiment de la Unió monetària i la creació de l'euro van conduir a la creació del Banc Central Europeu (BCE). Des de gener de 1999 té com a objectiu la gestió de la política monetària europea definida pel Sistema Europeu de Bancs Centrals (SEBC). El seu principal objectiu és el manteniment de l'estabilitat de preus.

El Tribunal de Comptes

Està integrat per un membre de cada estat membre. Aquesta institució controla els comptes i examina els comptes dels ingressos i despeses de la Unió.

El Comitè de les Regions

És un òrgan consultiu i està integrat per representants de regions i ens locals. Serà consultat pel Parlament, el Consell i la Comissió en àmbits relacionats amb les regions i els ens locals. La Constitució europea dóna al Comitè de les Regions –en virtut del Protocol sobre l’aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat– el dret de recurs davant el Tribunal de Justícia Europeu, en cas de violació del principi de subsidiarietat, per tot allò que requereix la seva consulta en actes relatius a la legislació europea.

El Comitè Econòmic i Social

És un òrgan consultiu i està compost per representants d’organitzacions econòmiques i socials, i de la societat civil. Emet dictàmens consultius per a les institucions. Serà consultat pel Parlament, el Consell i la Comissió amb caràcter previ a l’adopció d’un gran nombre d’actes relatius. Entre d’altres, l’educació, la protecció dels consumidors, el medi ambient, el desenvolupament regional...

ELS DRETS DELS CIUTADANS I CIUTADANES

La Constitució afirma els drets que es desprenen de la ciutadania europea. Dret de lliure circulació i de lliure residència; de vot i elegibilitat a les eleccions al Parlament Europeu i a les eleccions municipals en l’estat membre on es

resideix; protecció diplomàtica per a les autoritats de tot estat membre; dret de petició al Parlament Europeu; dret al recurs al Defensor del Poble europeu, i dret a l'accés a totes les institucions de la Unió.

Igualtat entre dones i homes

Consagrant la igualtat entre les dones i els homes en tots els terrenys (inclosos l'ocupació, el treball i la remuneració), la Constitució autoritza les mesures de discriminació positiva en favor del sexe sub-representat (article II-83).

Drets socials

Una de les principals innovacions de la Constitució és el reconeixement europeu dels drets socials.

La Unió reconeix i respecta el dret d'accés a les prestacions de la seguretat social i als serveis socials, assegurant una protecció en casos com la maternitat, la malaltia, els accidents laborals, la dependència o vellesa, així com en cas de pèrdua de lloc de treball, segons les regles establertes pel dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals (article II-94).

Atès que la Carta dels Drets Fonamentals forma part integrant de la Constitució, tot assalariat i assalariada europeu que no vegi aquests drets socials respectats pot anar davant el jutge. I les institucions de la Unió han de respectar imperativament aquests drets.

Llibertat de reunió i d'associació

Tota persona té dret a la llibertat de reunió pacífica i a la llibertat d'associació

a tots els nivells, especialment en els àmbits polític, sindical i cívic, la qual cosa implica el dret de tota persona a fundar, amb d'altres, sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels seus interessos (article II-72).

Dret de treball

Tota persona té el dret de treballar i d'exercir una professió lliurement escollida o acceptada. Tot ciutadà de la Unió té la llibertat de cercar un treball, treballar, establir-se o donar serveis en tot estat membre. Els ciutadans i ciutadanes de països tercers autoritzats a treballar en el territori de la Unió tenen dret a condicions de treball equivalents a les dels ciutadans i ciutadanes de la Unió (article II-75).

No-discriminació

Està prohibida tota discriminació basada en particular en el sexe, la raça, el color, els orígens ètnics o socials, les característiques genètiques, la llengua, la religió o les conviccions, les opinions polítiques o tota altra opinió, la pertinença a una minoria nacional, el patrimoni, la naixença, una deficiència, l'edat o l'orientació sexual (article II-81).

Dret a la informació i a la consulta dels treballadors en el si de l'empresa

Els treballadors i treballadores o els seus representants tindran garantida, als nivells apropiats, una informació i una consulta, en temps útil, en els casos i condicions previstos pel dret de la Unió, i les legislacions i pràctiques nacionals (article II-87).

Dret de negociació i d'acció col·lectiva

Els treballadors i treballadores i els empresaris i empresàries, o les seves organitzacions col·lectives tenen, de conformitat amb el dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals, el dret de negociar i de concloure convencions col·lectives als nivells apropiats i de recórrer, en cas de conflictes d'interès, a accions col·lectives per la defensa dels seus interessos, inclosa la vaga (article II-88).

Protecció en cas d'acomiadament injustificat

Tot treballador té dret a protecció contra tot acomiadament injustificat, de conformitat al dret de la Unió i a les legislacions i pràctiques nacionals (article II-90).

Condicions de treball justes i equitatives

Tot treballador té dret a unes condicions de treball que respectin la seva salut, seguretat i dignitat. Tot treballador té dret a una limitació del temps màxim de treball i a períodes de repòs diaris i setmanals, així com a un període anual de vacances pagades (article II-91).

Lluita contra l'exclusió social i la pobresa

Per lluitar contra l'exclusió social i la pobresa, la Unió reconeix i respecta el dret a un ajut social i a un ajut d'habitatge, destinats a assegurar una existència digna a tots aquells que no disposen de recursos suficients, segons les regles establertes pel dret de la Unió i les legislacions i pràctiques nacionals (article II-94).

Dret a la integritat

És un dret nou que prohibeix les pràctiques eugèniques, el comerç del cos humà i el clonatge reproductiu. El clonatge terapèutic resta a la decisió de cada estat.

El dret d'iniciativa popular

La Constitució reconeix el dret d'iniciativa popular amb mecanismes de democràcia directa com els vigents en alguns països, especialment orientats a afavorir l'organització de moviments ciutadans de caràcter transnacional.

La transparència

El Títol VI «La vida democràtica de la Unió» instaura noves obligacions per a les institucions de la Unió: consulta a la societat civil, transparència, accés als documents i protecció de les dades personals.

El paper de la societat civil

La Unió respecta i no prejutja l'estatut de què es beneficien, en virtut del dret nacional, les organitzacions de la societat civil de caràcter religiós, filosòfic i no confessional, amb les quals mantindrà un diàleg obert, transparent i regular (article I-52).

COM ES PRENDRAN LES DECISIONS

Els treballs de la Convenció per al futur d'Europa han permès simplificar el sistema actual de presa de decisions en el si de la Unió. La tipologia dels actes es redueixen a sis instruments: llei, llei marc, reglament, decisions,

recomanacions i opinions.

La jerarquia de les normes europees

El projecte de Constitució estableix els principis fonamentals en la presa de decisions i la jerarquia entre el nivell legislatiu i la posada en marxa de les lleis:

- Principi d'atribució de competències de la Unió.
- Regulació de l'exercici de competències mitjançant els principis de subsidiarietat i proporcionalitat.
- Primacia del dret de la Unió (afirmada sense ambigüitat).
- Obligació dels estats membres d'assegurar el compliment del dret de la Unió.

El vot per unanimitat

La Constitució europea preveu l'extensió de la majoria qualificada en el si del Consell per a una vintena de disposicions. La unanimitat –que permet a un sol estat membre bloquejar la presa de decisions– resta encara en àrees lligades al mercat interior, com la fiscalitat. Malgrat tot, la Constitució preveu una anomenada «passarel·la», que permetrà una evolució ulterior vers una majoria qualificada en cas d'una decisió unànime en el si del mateix Consell.

El vot per majoria qualificada

És un sistema de ponderació del vot que té en compte la població dels estats. La Constitució introdueix una nova definició de majoria qualificada en el si del Consell, que s'ha de basar en una doble majoria que representi la doble legitimitat –d'estats i ciutadans– de la Unió. Una decisió per majoria qualificada, doncs, s'assoleix reunint el 55% dels estats membres representats i almenys el 65% de la població de la Unió.

El procediment legislatiu

El procediment legislatiu –actualment anomenat de codecisió– dóna al Parlament Europeu un poder de colegislador en igualtat de condicions que el Consell. Cada procés legislatiu proposat per la Comissió serà adoptat al mateix temps pel Parlament i el Consell.

L'extensió de la codecisió com a procediment legislatiu ordinari és la imatge que millor expressa la doble legitimitat dels estats (Consell) i dels ciutadans (Parlament) que caracteritza la Unió.

Les cooperacions reforçades

Per tal d'afavorir una cooperació més estreta entre els països de la Unió que així ho desitgin, en una àrea que correspongui amb els objectius de la Unió, les cooperacions reforçades permeten a un nombre limitat d'estats seguir avançant en l'aprofundiment de la integració europea, tot respectant el marc institucional de la Unió. Són utilitzades com últim mitjà quan no ha estat possible fer-ho amb tots els estats membres. La Constitució fixa un mínim d'un terç dels estats membres, restant oberta a la participació dels altres en tot moment. Les accions adoptades en el marc d'una cooperació reforçada només afecten els estats membres que hi participen.

EL PRESSUPOST EUROPEU

Quatre principis pressupostaris

El pressupost comunitari es caracteritza pel principi d'unitat (totalitat de despeses reunides en un únic document); pel principi d'annualitat (totes les operacions pressupostàries són reflectides en un exercici anual); pel principi

d'equilibri (entre ingressos i despeses), i pel principi d'universalitat (les despeses no s'assignen a despeses concretes).

Finances comunitàries

La Constitució modifica sensiblement el marc institucional de les finances comunitàries, ja que preveu que serà el Consell mitjançant una llei –per unanimitat– qui fixarà el «marc financer plurianual» i els sostres màxims de les despeses de la Unió, així com els límits i les categories, prèvia aprovació del Parlament Europeu. Igualment, una llei europea aprovada per unanimitat pel Consell, i prèvia consulta al Parlament, fixarà els recursos propis (proporció de l'IVA de cada un dels estats membres i d'una aportació d'acord amb un percentatge del PIB) i entrarà en vigor una vegada hagi estat aprovada pels estats membres.

El pressupost comunitari anual haurà de respectar el marc financer plurianual, adoptat conjuntament pel Consell i el Parlament, tot eliminant la distinció entre despeses obligatòries i no obligatòries, deixant la darrera paraula sobre el conjunt del pressupost en mans del Parlament Europeu.

EL GOVERN ECONÒMIC

La Constitució introdueix poques modificacions substancials, però cal subratllar el vincle específic entre la coordinació de les polítiques econòmiques i la coordinació de les polítiques d'ocupació. Promou el Banc Central Europeu al rang d'institució i reforça les disposicions que afecten els membres que formen part de la zona Euro.

Es manté, però, la unanimitat per a la fiscalitat en el si del Consell. Les passes –escasses– vers la majoria qualificada mitjançant lleis o lleis marc proposades

per la Convenció en matèria administrativa i en la lluita contra el frau i l'evasió fiscal il·legal, no varen ser acceptades per la Conferència Intergovernamental.

LLIBERTAT, SEGURETAT I JUSTÍCIA

La noció d'un espai de llibertat, de seguretat i de justícia figura ja en els tractats actuals. Però la Constitució ofereix a la Unió millors mitjans per enfrontar-se als reptes actuals, tot assegurant la lliure circulació de persones i lluitant contra el terrorisme i el crim organitzat, o com gestionar els fluxos migratoris. La Constitució ens ofereix procediments més eficaços, més democràtics i més transparents, tot clarificant els objectius de les polítiques de la Unió: a partir de la seva aprovació, la Unió se subordina explícitament als drets fonamentals.

La immigració

La Unió posarà en marxa una política comuna d'immigració. La Constitució fixa les principals directrius d'aquesta política –que no és el cas en els tractats actuals– per millorar la gestió dels fluxos migratoris, un tractament equitatiu dels immigrants en situació regular i prevenir i lluitar contra la immigració irregular. El Consell i el Parlament Europeu podran adoptar mesures en relació a les condicions que s'han de complir per poder immigrar a la UE, i el drets dels immigrants.

El dret d'asil

La Unió haurà de dotar-se d'una veritable política d'asil comuna, tot respectant la Convenció de Ginebra sobre els refugiats, i assegurar que tota persona necessitada de protecció internacional sigui protegida de manera efectiva. A diferència dels tractats actuals –que preveuen només la fixació dels criteris

mínims–, la Constitució preveu l'establiment d'un sistema europeu d'asil comú.

La seguretat interior i la lluita contra la criminalitat

En els tractats actuals, si bé es reconeixia la capacitat de la Unió per actuar en l'àmbit de la cooperació policial i judicial en matèria penal, s'establia el mètode intergovernamental per a la presa de decisions. La nova Constitució innova en aquesta matèria, i articula les polítiques de la Unió mitjançant mecanismes més democràtics, eficaços i transparents. En aquest àmbit, quatre països podran presentar iniciatives al mateix nivell que la Comissió. El dret de vet és majoritàriament abandonat a favor de la majoria qualificada. I el Parlament Europeu legislarà conjuntament amb el Consell, i les regles adoptades seran sotmeses al Tribunal de Justícia de la UE.

El Parlament Europeu i el Consell podran també fixar les definicions i les sancions comunes per crims transnacionals que són enumerats en la Constitució (el terrorisme, el tràfic de drogues, el tràfic d'éssers humans, el racisme i la xenofòbia, l'explotació sexual dels infants o el crims contra el medi ambient).

Els mecanismes ja existents, com Eurojust, seran reforçats, i el Consell podrà decidir sobre la instauració d'una Fiscalia europea per perseguir els autors i còmplices dels greus crims transnacionals.

En matèria de cooperació policial, la Constitució preveu que Europol estigui sotmesa al control del Parlament Europeu i dels parlaments nacionals.

ELS SERVEIS PÚBLICS

La Constitució és el primer Tractat europeu que proveeix una base jurídica

autònoma als serveis públics, tot reconeixent-los com instruments de la cohesió social en el si de la Unió Europea. Hi estableix:

1. La consagració del principi de reconeixement de l'indispensable paper social dels serveis públics europeus.
2. La transposició jurídica d'aquest principi, autoritzant les ajudes d'Estat als serveis públics.
3. El reconeixement de la necessitat de posar-ho en marxa perquè els òrgans encarregats ho apliquin de manera efectiva.
4. El reconeixement de la necessitat d'aprovar una llei europea que ofereixi un marc clar per tal que els serveis públics puguin exercir el seu paper.

Així doncs, la Constitució ofereix mecanismes jurídics per permetre als estats membres i als ens locals desenvolupar una política ambiciosa en matèria de serveis públics.

LA POLÍTICA SOCIAL

Els objectius socials

La plena ocupació, la lluita contra l'exclusió social, el desenvolupament sostenible, la justícia social i l'economia social de mercat, no figuraven en el tractats europeus anteriors, i han estat incorporats a la Constitució.

L'article 1-3 diu que la Unió treballa pel desenvolupament sostenible d'Europa, recolzat en un creixement econòmic equilibrat i en l'estabilitat dels preus, una economia social de mercat altament competitiva, que tendeix a la plena ocupació i al progrés social, i a un nivell elevat de protecció i de millora de la qualitat del medi ambient (...). La Unió combat l'exclusió social i les discriminacions, i promou la justícia i la protecció social, la igualtat entre les

dones i els homes, la solidaritat entre les generacions i la protecció dels drets de la infància.

La clàusula social

Aquesta clàusula s'aplica al conjunt de les polítiques de la Unió i permet anul·lar tot acte que no tingui en compte la dimensió social, entesa com un conjunt d'exigències lligades a la promoció d'un alt nivell d'ocupació, la garantia d'una protecció social adequada, la lluita contra l'exclusió social així com un alt nivell d'educació, de formació i de protecció de la salut humana (article III-117).

La Cimera Social per l'Ocupació

La Constitució reconeix com instrument del diàleg social europeu una cimera social tripartida que reuneix regularment el President del Consell Europeu, el President de la Comissió i les parts socials (en particular, la Confederació Europea de Sindicats).

EUROPA AL MÓN:

LA POLÍTICA EXTERIOR, DE SEGURETAT I DE DEFENSA

Ministre/ra d'Afers Exteriors de la Unió

La instauració de la funció de Ministre/a d'Afers Exteriors de la Unió és un dels àmbits en què el projecte de Constitució presenta més innovacions institucionals, per bé que el Consell continuarà decidint per unanimitat en la major part dels casos. La Constitució no ha marcat en aquest camp el progrés que els socialistes reclamem.

Servei Europeu d'Acció Exterior

El Ministre/ra d'Afers Exteriors tindrà la responsabilitat de l'execució de la política exterior de la Unió en el seu conjunt, recolzada en un Servei Europeu d'Acció Exterior.

Política comercial comuna i acords internacionals

El paper del Parlament Europeu es reforça en el camp de la política comercial comuna i els acords internacionals. La Constitució preveu d'una manera precisa quan i com la Unió pot signar acords internacionals: la Comissió (o el Ministre de política exterior) negocia, i el Consell i el Parlament decideixen conjuntament si accepten el resultat. El Parlament serà informat puntualment sobre les negociacions d'acords internacionals, que sols podran signar-se si compten amb la seva aprovació.

Agència Europea d'Armament

La política de seguretat es modernitza. Es creen noves possibilitats de flexibilitat i cooperació en matèria de defensa. Entre d'altres, la possibilitat que el Consell encomani una missió a un grup d'estats membres; la possibilitat d'una cooperació estructurada permanent entre els estats en matèria de capacitat militar, i la creació d'una Agència Europea d'Armament per a la recerca i capacitats militars.

Cos Voluntari Europeu d'Ajuda Humanitària

La Constitució crea les condicions perquè s'incorpori al pressupost el Fons Europeu de Desenvolupament, i crea una base jurídica específica per a l'ajuda humanitària, en què es preveu la creació d'un Cos Voluntari Europeu d'Ajuda

Humanitària.

5. LES LLENGÜES EN EL TRACTAT: LA SITUACIÓ DEL CATALÀ

La Constitució recull per primera vegada la possibilitat que el Tractat sigui traduït al català. Aquesta possibilitat ve donada per l'article IV-448 del nou Tractat el títol del qual és «Textos autèntics i traduccions». Aquesta disposició preveu que els estats podran sol·licitar que el Tractat es tradueixi a altres llengües oficials en tot o part del seu territori d'acord amb el seu ordre constitucional intern. Els estats membres interessats facilitaran una còpia certificada d'aquesta traducció que es dipositarà en els arxius del Consell.

D'altra banda, l'acta final de la Conferència Intergovernamental (CIG) incorpora una Declaració relativa a aquesta qüestió que recull part de les propostes espanyoles respecte al català i altres llengües oficials en part del territori de l'Estat espanyol. En aquesta Declaració, la Conferència considera que la possibilitat de realitzar traduccions oficials del Tractat a les llengües que s'estableixen dins l'article IV-448, segon paràgraf, contribueix a donar compliment a l'objectiu de respectar la riquesa de la diversitat cultural i lingüística de la Unió, segons consta en l'article I-3 del Tractat. A més, la Conferència confirma el compromís de la Unió envers la diversitat cultural d'Europa i l'especial atenció que seguirà prestant a les llengües.

El projecte de Constitució defineix les següents llengües en què es redactarà la Constitució («llengües de Tractat»): l'alemany, l'anglès, l'espanyol, el danès, l'eslovac, l'eslovè, l'estonià, el finès, el francès, el grec, l'holandès, l'hongarès, l'irlandès, l'italià, el letó, el lituà, el maltès, el polonès, el portuguès, el suec i el txec. La importància de ser «llengua de Tractat» ve donada per determinats drets dels ciutadans, com formular peticions al Parlament Europeu, recórrer al Defensor/a del Poble Europeu o adreçar-se a les institucions i organismes

consultius de la Unió en una d'aquestes llengües i rebre'n una resposta en aquesta mateixa llengua.

Això, però, no predetermina quin ha de ser el règim lingüístic bàsic de les institucions, ja que serà el Consell, per unanimitat i per mitjà d'un reglament europeu, el que fixi el règim lingüístic de les institucions de la Unió.

El règim lingüístic de les institucions de la UE

És un concepte diferent al de «llengües de Tractat». L'article 290 del TCE estableix que el règim lingüístic de les institucions de la Comunitat serà fixat, per unanimitat, pel Consell. D'acord amb això, el Consell va definir el règim lingüístic bàsic de les institucions comunitàries en el Reglament número 1 del Consell, de 15 d'abril de 1958, el qual s'ha anat modificant amb motiu de les adhesions de nous membres a la UE. Aquest Reglament introdueix per primera vegada els conceptes de «llengües oficials» i «llengües de treball» de les institucions de la Comunitat, però no en fa cap distinció, sinó que les identifica.

Amb la darrera adhesió a la UE dels deu nous estats membres, les «llengües oficials» i les «llengües de treball» són vint: l'alemany, l'anglès, l'espanyol, el danès, l'eslovac, l'eslovè, l'estonià, el finès, el francès, l'holandès, el grec, l'hongarès, l'italià, el letó, el lituà, el maltès, el polonès, el portuguès, el suec i el txec. L'irlandès o gaèlic no figura entre les llengües oficials i de treball.

Què implica ser una llengua oficial de treball?

Els textos que un estat membre o els seus ciutadans enviïn a les institucions comunitàries es redactaran en una de les llengües oficials, i la resposta es redactarà en la mateixa llengua. Els textos que les institucions enviïn a un estat membre (o als seus ciutadans i ciutadanes, en el seu cas) es redactaran

en la llengua d'aquest estat. Els reglaments i la resta de textos d'abast general, així com la publicació en el Diari Oficial de la UE es redactaran en les vint llengües oficials.

D'altra banda, l'article 8 d'aquest Reglament preveu que en els estats membres en què existeixin diverses llengües oficials, l'ús d'una llengua es regirà, a petició de l'estat interessat, per les normes generals de la legislació d'aquest estat. L'Estat espanyol no disposa de cap legislació específica en aquest sentit.

El Reglament número 1 estableix també que les institucions podran determinar les modalitats d'aplicació d'aquest règim lingüístic en els seus reglaments interns.

Pel que fa a la Comissió, el seu Reglament de Règim Intern es refereix a «les llengües que aquesta determini». Tanmateix, a la pràctica utilitza l'anglès, el francès i l'alemany en les seves activitats ordinàries, i la seva documentació és accessible a Internet majoritàriament en aquestes tres llengües, tot i que determinats textos han de ser publicats en totes les llengües oficials.

El Reglament de Règim Intern del Parlament Europeu, en l'article 117, preveu que tots els documents del Parlament hauran d'estar redactats en les llengües oficials, i tots els diputats i diputades tindran dret a expressar-se en la llengua oficial de la seva elecció.

L'Estatut del Tribunal de Justícia preveu un règim propi que inclou, a més de les llengües oficials, l'irlandès o gaèlic com a llengua de procediment (article 29 del Reglament de Procediment del Tribunal de Justícia). Cal recordar que, d'acord amb aquest Reglament, els testimonis i experts poden fer servir la llengua catalana en el Tribunal si no es poden expressar de manera convenient

en una de les llengües de procediment del Tribunal (les vint llengües oficials més l'irlandès o gaèlic).

El compromís del president Zapatero

El president del Govern espanyol es va comprometre davant el Congrés de Diputats a sol·licitar la reforma del Reglament de Règim Lingüístic de la Unió Europea per tal que el català sigui llengua oficial de la Unió Europea. Un compromís al qual el Govern ja ha fet honor demanant formalment la reforma del Reglament de Règim Lingüístic de la Unió Europea.

Tot seguit hi trobareu dos documents de gran importància: l'acord sobre la presència de les Comunitats Autònomes en les institucions de la Unió Europea i la sol·licitud del reconeixement institucional de les llengües espanyoles que no són el castellà (proposta de modificar el Reglament de Règim Lingüístic de la Unió Europea).

DOCUMENT 1

Acord sobre el sistema de representació autonòmica en les formacions del Consell de la Unió Europea

1. Objecte i principis generals

1.1 El present Acord té com a objectiu establir les regles aplicables a la representació autonòmica directa en les formacions ministerials del Consell de la Unió Europea.

S'entén per aquesta representació la incorporació a la delegació espanyola en les reunions de determinades formacions del Consell de la Unió Europea de un membre, amb rang de Conseller o membre d'un Consell de Govern Autonòmic, que representi a les Comunitats Autònomes en els assumptes que afectin a les seves competències.

1.2 L'aplicació de la representació autonòmica directa tindrà en compte els següents principis generals:

- a) El principi de la unitat de representació d'Espanya en el si de la Unió Europea
- b) El principi de la unitat d'acció d'Espanya a l'exterior.
- c) El principi de la necessitat de mantenir i facilitar la capacitat de proposta i de reacció d'Espanya en el sistema d'adopció de decisions del Consell de la Unió Europea.
- d) El principi de lleialtat i mútua confiança entre les instàncies autonòmiques i estatal.
- e) El principi de corresponsabilitat a l'hora d'aconseguir el major grau d'eficàcia en la participació autonòmica en els assumptes de la Unió Europea.

f) El principi general de representació conjunta de les Comunitats Autònomes.

g) El principi de responsabilitat de l'Estat en el resultat de les negociacions.

2. Determinació de les formacions del Consell de la Unió Europea en les que resulta aplicable el sistema de representació autonòmica directa

2.1 La representació autonòmica directa serà d'aplicació, inicialment, en les següents formacions del Consell de la Unió Europea:

- Treball, política social, sanitat i consumidors (inclòs el turisme).
- Agricultura i pesca.
- Medi ambient.
- Educació, joventut i cultura.

2.2 En la resta de formacions del Consell i en relació amb aquells assumptes que afecten a les competències autonòmiques, serà d'aplicació allò establert en l'acord de 1994 sobre la participació interna de les Comunitats Autònomes en els assumptes comunitaris europeus a través de les Conferències Sectorials i, en particular, allò que estableixin els instruments que a cada Conferència desenvolupin el citat acord segons allò previst en el punt segon.

3. Determinació del representant autonòmic

3.1 Per a l'aplicació de la representació autonòmica directa, el Ple de cada una de les Conferències Sectorials procedirà a assignar, com a representant autonòmic, al membre de la mateixa, amb rang de membre de un Consell de Govern Autonòmic, que degui incorporar-se a la delegació espanyola en les reunions de les formacions del Consell de la Unió Europea per a representar a les Comunitats Autònomes que

hagin manifestat el seu interès en determinats assumptes que afectin a les seves competències.

Aquesta designació s'efectuarà segons el procediment prèviament fixat per part del ple de cadascuna de les Conferències Sectorials afectades, a partir de la proposta acordada per les Comunitats Autònomes.

A aquests efectes, les Conferències Sectorials corresponents a les quatre formacions ministerials, en funció de la seva correspondència amb els assumptes a tractar, són les que figuren en el següent quadre.

Formació del Consell	Temes	Conferència Sectorial
- Treball, Política Social, sanitat i Consumidors (inclòs Turisme). (EPSSCO)	Treball i Política Social (temes EPS)	- Conferència Sectorial per a Assumptes Laborals
	Assumptes Socials (SOC)	- Conferència Sectorial d'Assumptes Socials
	Sanitat (temes SAN)	- Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut
	Consum (temes CONSOM)	- Conferència Sectorial de Consum
	Turisme (temes TOUR)	- Conferència Sectorial de Turisme
- Agricultura i Pesca (AGRIPESC)	Agricultura (temes CEA)	- Conferència Sectorial de Agricultura i Desenvolupament Rural
	Agricultura (temes CRP)	
	Pesca (temes PECHE)	- Conferència Sectorial de Pesca Marítima

- Medi Ambient (ENV)	Medi Ambient (temes ENV)	- Conferència Sectorial de Medi Ambient
- Educació, Joventut i Cultura (EJC)	Educació (temes EDUC)	- Conferència Sectorial d'Educació
	Joventut (temes JEAN)	- Conferència Sectorial d'Assumptes Socials
	Cultura (temes CULT)	- Conferència Sectorial de Cultura

3.2 El procediment de designació del representant autonòmic haurà d'assegurar tant l'estabilitat que, com a regla general, al menys cobreixi un semestre de presidència del Consell de la Unió Europea, com un sistema que garanteixi la successió de representants proposats per les Comunitats Autònomes.

3.3 El representant autonòmic assumirà, per part de les Comunitats Autònomes, la coordinació del procés previ a la incorporació a la delegació espanyola i la concertació amb l'Administració de l'Estat. A tal efecte, designarà un responsable tècnic que podrà assistir a les reunions de les instàncies preparatòries del Consell en que s'examini l'assumpte en allò que sigui d'aplicació a la representació autonòmica directa.

4. Determinació del assumptes en els que s'aplica la representació autonòmica directa

4.1 En cadascuna de les Conferències Sectorials afectades, a l'inici de cada presidència semestral del Consell de la Unió Europea i a partir del Programa de la presidència, les Comunitats Autònomes que manifestin

el seu interès determinaran, en relació amb la respectiva formació del Consell de la Unió Europea i a la vista dels assumptes inclosos en l'ordre del dia previst per a les reunions programades, aquells assumptes en que s'ha d'aplicar la representació autonòmica directa. Coordinada aquesta determinació pel representant autonòmic designat, aquest assumirà la concertació amb l'Administració de l'Estat d'aquests assumptes i del tractament que hagin de tenir segons l'establert en el punt tercer de l'Acord de Participació Interna de 1994.

4.2 En relació amb cadascun dels assumptes en que s'acordi l'aplicació de la representació autonòmica directa, dins de la respectiva Conferència Sectorial i segons l'establert en l'Acord de Participació Interna de 1994:

- Les Comunitats Autònomes hauran de tenir a la seva disposició la documentació completa sobre l'assumpte.
- Les Comunitats Autònomes hauran de ser informades regularment de l'evolució de l'assumpte i de les negociacions.
- Les Comunitats Autònomes afectades per l'assumpte hauran de desenvolupar el procés per fixar una posició comú.

4.3 Cada Conferència Sectorial determinarà l'òrgan especialitzat de la mateixa en el que es desenvolupin les actuacions anteriors. Quan de comú acord s'estimi que hagi de ser un grup de treball específic qui assumeixi aquestes actuacions, es procedirà a la seva constitució.

5. Aplicació de la representació autonòmica directa

- 5.1. El representant autonòmic serà membre de ple dret de la delegació espanyola a tots els efectes. Representarà al conjunt de les Comunitats Autònomes.
- 5.2. Prestarà assessorament directe al cap de la delegació en tot allò referent a la posició comú adoptada per les Comunitats Autònomes en relació amb els punts de l'ordre del dia en que es tractin qüestions que afectin a les seves competències.
- 5.3. El representant autonòmic podrà sol·licitar l'ús de la paraula al cap de delegació si s'estan debatin qüestions que afectin a competències autonòmiques i existeix una posició comú autonòmica que expressar. En aquest supòsit, el cap de delegació cedirà l'ús de la paraula sempre que ho estimi oportú per a la millor defensa dels interessos espanyols.
- 5.4. La posició comú de les Comunitats Autònomes haurà de ser degudament tinguda en compte durant tot el procés de negociació.
- 5.5. La responsabilitat última de les negociacions i de la seva conclusió correspondrà en tot moment al cap de delegació.

6. Regles especials

- 6.1. Allò establert en el present Acord respecte a les Comunitats Autònomes s'aplicarà a les Ciutats amb Estatut d'Autonomia de Ceuta i Melilla en la mesura en que afecti a les competències estatutàriament assolides.

- 6.2. Allò establert en el present Acord serà d'aplicació sense perjudici de les especialitats que s'estableixin com a conseqüència de l'existència del règim de integració específic de Canàries, així com del règim comunitari especial de Ceuta i Melilla.
- 6.3. La participació objecte del present Acord ho és sens perjudici dels règimens i instruments bilaterals existents o que puguessin existir amb algunes Comunitats Autònomes per el tractament d'aquelles qüestions pròpies de la participació en els assumptes relacionats amb la Unió Europea que afectin en exclusiva a aquestes Comunitats o que tinguin per a les mateixes una vessant singular en funció de la seva especificitat autonòmica i foral.

7. Clàusules addicionals

- 7.1 A la vista dels resultats dels treballs de seguiment i avaluació d'aquest Acord, la Conferència per als Assumptes Relacionats amb les Comunitats Europees procedirà a revisar l'Acord de Participació Interna de 1994, així com a impulsar les necessàries adaptacions dels reglaments de les Conferències Sectorials afectades.
- 7.2. La Conferència per als Assumptes Relacionats amb les Comunitats Europees examinarà la procedència de revisar el sistema de representació autonòmica en les formacions del Consell establert en aquest Acord després de la seva aplicació durant el 2005.

DOCUMENT 2

13-XII-2004

MEMORANDUM DEL GOBIERNO ESPAÑOL

SOLICITUD DE RECONOCIMIENTO EN LA UNIÓN EUROPEA DE TODAS LAS LENGUAS OFICIALES EN ESPAÑA

Introducción

España es un país caracterizado por una rica diversidad lingüística y cultural a lo largo de su historia. Esta realidad encuentra su reflejo jurídico en la Constitución española de 1978 y en los Estatutos de Autonomía de las diecisiete Comunidades en que se distribuye territorialmente el poder en España, en especial en aquellas Comunidades Autónomas que poseen y en ocasiones comparten una lengua propia oficial además del castellano.

La Constitución española, en su artículo 3, reconoce así, expresamente, que las lenguas españolas distintas del castellano serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos.

Se trata de lenguas vivas en el más pleno sentido de la expresión, que son ampliamente utilizadas por varios millones de ciudadanos (una cuarta parte de los españoles las utiliza con regularidad en su vida cotidiana) y tienen la condición de lenguas oficiales de las Administraciones Públicas (estatal, autonómica y local) en sus relaciones entre sí y con los particulares, con plena validez y efectos jurídicos. Constituyen, asimismo, la lengua vehicular de enseñanza en los colegios y las universidades de buena parte del territorio nacional. Son lenguas, además, que cuentan con una gran tradición literaria,

que está conociendo en las últimas décadas momentos de particular esplendor. Son lenguas, finalmente, de uso habitual en los medios de comunicación, tales como la radio, la televisión o la prensa escrita.

El Gobierno español considera que la Unión Europea no puede permanecer ajena a esta realidad. En esta nueva etapa de la construcción europea, que simboliza el Tratado por el que se establece una Constitución para Europa, es necesario acercar Europa y sus instituciones a los ciudadanos: los hombres y mujeres de Europa tienen que sentirse parte del proceso de integración. Movidado por esta convicción y en aplicación de lo dispuesto en el artículo IV-448 del citado Tratado, el Gobierno español entregó al Secretario General del Consejo el 4 de noviembre de 2004 las traducciones oficiales del Tratado a las tres versiones lingüísticas que transmitieron las Comunidades Autónomas concernidas (País Vasco, Galicia y, finalmente, Comunidad Valenciana y Cataluña, en nombre también de Illes Balears).

Las lenguas maternas, en la medida en que son cauce de expresión de pensamientos y emociones desde la infancia, son sin duda uno de los factores esenciales que contribuyen a definir la identidad de los seres humanos. A su vez, la posibilidad de utilizar estas lenguas en los contactos con las instituciones es un importante factor que contribuye a fortalecer la identificación de las personas, de los ciudadanos, con un determinado proyecto político.

Es por todo ello por lo que el Acta Final de la Conferencia Intergubernamental que ha elaborado el Tratado por el que se establece una Constitución para Europa, documento solemnemente firmado el pasado 29 de octubre en Roma, proclama el compromiso de la Unión con la diversidad cultural de Europa y la especial atención que seguirá prestando a sus distintas lenguas.

Propuesta

Partiendo de estas consideraciones, el Gobierno español solicita el reconocimiento oficial en la Unión Europea de las lenguas españolas distintas del castellano que cuentan con estatuto oficial en España, lenguas que han encontrado ya un primer reconocimiento con las tres versiones lingüísticas del Tratado entregadas el 4 de noviembre: el euskera, el gallego y la lengua que se denomina catalán en la Comunidad Autónoma de Cataluña y en la de las Illes Balears y que se denomina valenciano en la Comunidad Valenciana. El Gobierno propone para alcanzar este objetivo que se proceda a una modificación del vigente Reglamento 1/1958, en el que se establece el régimen lingüístico de las instituciones de la Unión.

Esta modificación debe permitir:

El uso indistinto por los ciudadanos de cualquiera de las las lenguas que tienen carácter oficial en España, en sus comunicaciones escritas con las instituciones (Parlamento Europeo, Consejo, Comisión, Tribunal de Justicia, salvo para las comunicaciones relacionadas con el ejercicio de la función jurisdiccional, y Tribunal de Cuentas) y órganos consultivos de la Unión (Comité de las Regiones y Comité Económico y Social), así como con el Defensor del Pueblo.

La facultad de utilizar dichas lenguas, previa petición formulada con antelación razonable, en las intervenciones orales (interpretación pasiva) en las sesiones plenarias del Parlamento Europeo y del Comité de las Regiones y, en su caso, en las sesiones ministeriales formales del Consejo (en particular cuando forme parte de la delegación española un representante de las Comunidades Autónomas).

La publicación oficial en tales lenguas de los textos legales finales adoptados por procedimiento de codecisión entre el Parlamento Europeo y el Consejo.

El Gobierno español asumirá el coste presupuestario que se derive de la ejecución en la práctica de las modificaciones del régimen lingüístico que se solicitan.

Además, el Gobierno español entiende que las lenguas citadas deben incorporarse plenamente al Programa Lingua de la Unión, en pie de igualdad con las otras lenguas europeas cuyo uso y enseñanza promueve actualmente el Programa, no todas ellas, por lo demás, reconocidas hoy con estatuto de lengua oficial en el seno de la Unión Europea.

ANEXO I

Propuesta de modificación del Reglamento 1/1958 (texto consolidado a efectos informativos)

REGLAMENTO N ° 1

por el que se fija el régimen lingüístico de la Comunidad Económica Europea*

EL CONSEJO DE LA COMUNIDAD ECONÓMICA EUROPEA,

Visto el artículo 290 del Tratado, según el cual el régimen lingüístico de las instituciones de la Comunidad será fijado por el Consejo, por unanimidad, sin

* Se propone una reforma idéntica para el Reglamento 1/1958 por el que se fija el régimen lingüístico de la Comunidad Europea de la Energía Atómica.

perjuicio de las disposiciones previstas en el reglamento del Tribunal de Justicia,

Considerando que las veinte lenguas en las que ha sido redactado el Tratado son reconocidas como lenguas oficiales cada una de ellas en uno o varios Estados miembros de la Comunidad,

Considerando además que es preciso acercar la Unión Europea y sus instituciones al conjunto de los ciudadanos y que para ello debe tenerse en cuenta que hay Estados miembros en los que su ordenamiento constitucional reconoce el carácter de lenguas oficiales con plenos efectos también a otras lenguas,

HA ADOPTADO EL PRESENTE REGLAMENTO:

Artículo 1

Las lenguas oficiales y las lenguas de trabajo de las instituciones de la Unión serán el alemán, el castellano, el checo, el danés, el eslovaco, el esloveno, el estonio, el finés, el francés, el griego, el húngaro, el inglés, el italiano, el letón, el lituano, el maltés, el neerlandés, el polaco, el portugués y el sueco.

Serán también lenguas oficiales y de trabajo de las instituciones de la Unión, en las condiciones y a los solos efectos establecidos en el Anexo de este Reglamento, en tanto que lenguas que de conformidad con el ordenamiento constitucional de un Estado miembro tienen el carácter de lenguas oficiales en su territorio, el euskera, el gallego y la lengua que se denomina catalán en la Comunidad Autónoma de Cataluña y en la de las Illes Balears y que se denomina valenciano en la Comunidad Valenciana.

Artículo 2

Los textos que un Estado miembro o una persona sometida a la jurisdicción de un Estado miembro envíen a las instituciones se redactarán, a elección del remitente, en una de las lenguas oficiales. La respuesta se redactará en la misma lengua.

Artículo 3

Los textos que las instituciones envíen a un Estado miembro o a una persona sometida a la jurisdicción de un Estado miembro se redactarán en una de las lenguas oficiales de dicho Estado, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 8 y en el Anexo del presente Reglamento.

Artículo 4

Los reglamentos y demás textos de alcance general se redactarán en las veinte lenguas oficiales citadas en el primer párrafo del artículo 1.

Artículo 5

El Diario Oficial de la Unión Europea se publicará en las lenguas oficiales que figuran en el artículo 1 del presente Reglamento. En lo que concierne a las lenguas citadas en el segundo párrafo del artículo 1, se estará a lo dispuesto en el Anexo del presente Reglamento.

Artículo 6

Las instituciones podrán determinar las modalidades de aplicación de este régimen lingüístico en sus reglamentos internos.

Artículo 7

El régimen lingüístico del procedimiento del Tribunal de Justicia se determinará en el reglamento de procedimiento de éste.

Artículo 8

Por lo que respecta a los Estados miembros donde existan varias lenguas oficiales, el uso de una lengua se regirá, a petición del Estado interesado, por las normas generales de la legislación de dicho Estado. En lo que concierne a las lenguas citadas en el segundo párrafo del artículo 1 se estará a lo dispuesto en el Anexo del presente Reglamento.

Artículo 9

El Anexo del presente Reglamento forma parte integrante del mismo

El presente Reglamento será obligatorio en todos sus elementos y directamente aplicable en cada Estado miembro.

ANEXO [al Reglamento 1/1958]

1. Las lenguas citadas en el segundo párrafo del artículo 1 del Reglamento serán utilizadas en la Unión Europea a los efectos siguientes:
 - a) Las comunicaciones de textos previstas en los artículos 2 y 3 del presente Reglamento, por lo que concierne a las instituciones definidas en el primer párrafo del artículo 7 del Tratado de la Comunidad Europea, así como las comunicaciones que tengan lugar con los órganos consultivos, a que se

refiere el segundo párrafo del citado artículo 7, y con el Defensor del Pueblo.

En el supuesto de que las instituciones y los organismos de la Comunidad Europea antes citados estén legalmente obligados a responder en determinados plazos a un escrito, tales plazos empezarán a correr a partir del momento en que la institución u organismo concernido reciba de las autoridades españolas competentes, si así lo hubiere solicitado, una traducción al castellano del mencionado escrito; en otro caso, el plazo empezará a correr según las normas generales aplicables. El plazo cesará de correr bien en el momento en que la institución u organismo concernido envíe al remitente original la respuesta en la lengua por éste utilizada, bien en el momento en que la institución u organismo concernido envíe a las autoridades españolas competentes la respuesta en cuestión en castellano, siendo responsabilidad de estas autoridades, en este último caso, el posterior envío al remitente original de dicha respuesta acompañada de una traducción a la lengua por éste utilizada.

- b) La publicación en el Diario Oficial de la Unión Europea de la versión final (LEX) de los textos legales adoptados de conformidad con las disposiciones del artículo 251 del Tratado de la Comunidad Europea. En caso de discrepancias sobre la interpretación de un texto legal publicado en una de las lenguas a que se refiere este Anexo y el texto de la misma norma publicado en una de las veinte lenguas oficiales citadas en el primer párrafo del artículo 1 del Reglamento, prevalecerá éste último.
2. Las lenguas citadas en el punto 1 podrán ser también utilizadas, previa petición formulada con una antelación de siete días hábiles, en las intervenciones orales (interpretación pasiva) en las sesiones plenarias del

Parlamento Europeo y del Comité de las Regiones, así como, en su caso, en las sesiones ministeriales del Consejo.

3. Todos los gastos administrativos que se deriven para las instituciones y otros organismos de la Comunidad Europea de la utilización de las lenguas a que se refiere este Anexo serán sufragados por España.

Las autoridades españolas y los Secretarios Generales de las instituciones y órganos consultivos de la Comunidad Europea mencionados en el presente Anexo, así como el responsable administrativo de la oficina del Defensor del Pueblo, concluirán un acuerdo administrativo general o acuerdos administrativos separados sobre las cuestiones presupuestarias y prácticas que deriven de la aplicación de lo dispuesto en el presente Anexo. En el o los acuerdos se prestará una atención particular a la necesidad de asegurar en todo momento por parte de las autoridades competentes el respeto de los plazos que legalmente estén establecidos en relación con las comunicaciones.

ANEXO II

Detalle de las medidas prácticas que se proponen

- En lo que concierne a las comunicaciones de textos entre, por un lado, las instituciones y otros organismos de la Unión Europea y, por otro lado, las personas físicas o jurídicas sujetas a la jurisdicción española, en la medida en que se utilice alguna de las tres lenguas a que se refiere este Memorandum, el Gobierno español está dispuesto a adoptar una o varias de las medidas siguientes:

- Proporcionar a las instituciones y organismos de la Unión que lo precisen traductores (1) en calidad de Expertos Nacionales Destacados, asumiendo el Gobierno español todos los costes presupuestarios.
 - Facilitar, por vía telemática y con recursos nacionales, las traducciones de textos que se precisen.
 - Acompañar, en su caso, las comunicaciones que vayan dirigidas a las instituciones y organismos de la Unión concernidos de una traducción de cortesía en castellano (español).
- En cuanto a la interpretación de las intervenciones orales (interpretación pasiva) en los plenos del Parlamento Europeo, del Comité de las Regiones y, ocasionalmente, en las sesiones ministeriales formales del Consejo, el Gobierno español asume el compromiso de:
- Comunicar con la debida antelación (siete días hábiles) la intención de hacer uso de alguna de las tres lenguas a que se refiere el presente Memorandum.
 - Proporcionar intérpretes sobre una base *ad hoc* a las instituciones u organismos concernidos que lo precisen, asumiendo el Gobierno español los costes correspondientes.

(1) Dichos traductores serán designados por el Gobierno español a propuesta de todas las Comunidades Autónomas concernidas, atendiendo a las indicaciones de las correspondientes instituciones académicas.

- Por lo que se refiere a la publicación en el Diario Oficial de la Unión Europea de los textos legales adoptados en codecisión, el Gobierno español está dispuesto a:
 - Facilitar a los servicios correspondientes de las Secretarías Generales del Consejo y del Parlamento Europeo las traducciones necesarias de los textos finales (LEX) de las disposiciones legales en cuestión.
 - Proporcionar a ambas Secretarías Generales, en caso necesario, los traductores precisos para que, en calidad de Expertos Nacionales Destacados, realicen el trabajo de “juristas-lingüistas” y revisen los textos con carácter previo a su publicación en el Diario Oficial de la Unión Europea.